

СТАРМАЛОМ

Л И С Т   З А   З Б И Љ А Њ Е   Ш А Л Е.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — годишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10. — 5. — 2¹/₂ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Porcelangasse 56.) — Преплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

„Стармалом“ из Београда.

Ти ономад рече у лепоме наду
Да поздрављаш нову непознату владу,
Ал си се, Стармали, затрчао чио, —
Као да си и ти у Хомбургу био.

Прекрсти се Старко Малко од тог затрчаја;
Поспи се пенелом поради кајања;
Свом налету кривом сам се насмеј гласно,
Насмеј се што прије, да не буде касно.

Мислио си: ето кривом путу краја,
Јер тако диктира сила догађаја;
А да ко продужи онај правац криви,
За то с' не мож' наћи нико, нико живи.

Нико, нико живи, — то стоји к'о свето;
Али ти си, море, нешто с ума смето.
Што не смеју живи, може да с' пробира
Са мумијом каквом, кад с' галванизира.

Нико живи, за то ј' срећница опака
Морала извући мумију из мрака,
Са негдањим њеним злосретним еспапом,
И с капларским штапом.

Ето нове класе наших дугих школа!
Ето ко нам седе на државна кола!
Ето ко ће с' возит' преко права наши —
— Јербо стари ђаво даље кочијаши.

Ето куд смо дошли, ето где смо стали, —
Па шта ћемо сада, мој драги Стармали?
На питање ово ни мислит' не смею
Од тешкога чуда док с' не разберемо.

Палилулац.

Шетња по Новом Саду.

CLXI.

- Христић воскрес!
- Воистину воскрес!
- Христић воскрес!
- Воистину воскрес!!
- Христић воскрес!
- Воистину воскрес!!!

Тим речима поздравља се данас православни свет у Србији после дуготрајнога поста, кад је сиротиња гола и боса јела само лука и киселице, кад је у побожности својој читала само пресне лажи „Виделове“ и уживала мршаве финансије Чедине, кад је целивала у Поречу, Грљану и Милановцу сејменске песнице, клањала се пандурским батинама, жеднела за већом слободом, повлачила се у ћелије пожарвачких тавница да грехе испашта, чекајући стрпљиво да тај дугачки пост већ једном прође, да ми не трапава недеља, кад сваки час на сиротињу на трапају жандари и начелници, да прође за њом и задушна недеља, кад мора сиротиња да се зноји за бабину душу, да прође и месопусна недеља, кад им је кућа пушта од меса, јер због порције ни залогаја меса не види у кући, да и сирупусна недеља мине, јер ће с њом минути и пушта сиротиња, да за тим и пачиста прође, јер су сиротињи ценови заиста чисти и пачисти, а како за овим долази крстопоклона, кад се министри са Абердаром и овим берберином заједно крсту и ордену клањају, то је добро што је и та недеља сада прошла; да прође даље и глупна недеља, кад су господа глупа према плачу и молби сиротиње, да се опрости и Лазарева недеља, то јест Лазара Комарчића, уредника „Видела“, па напослетку да прохуји и она страсна недеља, недеља мучења и да дође весели празник васкрса, и ево сад цела сиро-

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

тиња кличе: Христић васкрсе! Сиротињо, сиротињо! Види се да си изгубила календар, или га ваљ да ниси ни имала јер ти је Бонту однео и последњу крајцару, за коју би сладоледа или календар купити могла! Зар је сад време ускресу!

Зар ти не знаш, да ово што ти за неки ускрес држиш, да је то свети Лука, кад снег за ука, и свети Мрага, снег за врата. Та ово је позна јесен, ово је међава, што на тебе пада. Ово је хладан ветар, што те бије! Ово је зубато сунце, што те боде уместо да те греје!

Ускрес ће доћи тек на пролеће. Знаш оно одавно очекивано пролеће, кад уземљи све оживи, кад се свестане отимати да се дигне у вис из свога дремежа зимског, а сад имамо најпре да чекамо, да дође божић, да нам се роди спаситељ, па тек онда ће он пошто испије горку чашу и пређу му муке, да васкрсне и да расточи враге своје!

А ово је сада мртва јесен, љута зима, дебео лед. . . Ох што нисмо оне животиње, што зиму преспавају па се тек пробуде, кад сијне мило пролеће, или што нисмо тице селице, па да из ових хладних и немилх крајева одлстимо у топлије пределе, те да тамо певамо, док не дођу милији и топлији дани да се вратимо у нашу земљу, кад се већ лед отопи, сунце лепше загрејало, а љути мраз и сурова међава изгубили моћ те престали беснити над невиним људским главама!!

Аб.

ПОДЛИСТАК.

Под прозором.

Хумореска Милана Савића.

У ходнику велике лепе куће а пред једним вратима стојала је гомилица дерлади, један бос, други гологлав, трећи одрпани, и живо су се отимали о прво место до врата. Сваки је од њих имао малу хартију у руци и махао њоме по ваздуху, кад год би дошао у срдито расположење.

— Ман' се, Перо, рече онај босоноги, немој се дирати, ја сам дош'о први а ти ме оћеш да одгураш.

— Мислиш ли ти, да ја немам овде никаква посла, одговори онај одрпани, имам те каква, и ако дођем опет без новаца, добићу од мајстора батина.

— То чека и мене, рече онај босоноги, па се не дам одгурати.

Оба дерана почела се по ново гурати и турати, запсивајући један другом и ово и оно, док их није онај трећи, онај гологлави, вешто отиснуо и на прво место стао.

— Ви'ш ти Сепла, цикне онај одрпани, како се дочеп'о врата! Хајд да га деремо!

То је онај босоноги канда једва дочекао, и обојица зграбе оног гологлавог и стадоше га бити и гурати, да овај умало није пао преко гвоздене ограда у авлију.

— И ја морам ући, дактао је гологлави, отимајући се од оних, и ја ћу добити батина, ако дођем без новаца.

На те речи застадоше на мах сва тројица и стадоше се згледати.

У Ш Т И П Ц И.

✠ Док смо под Пироћанцем добили „ајзлибан“, под новим министром нећемо ни кола имати (Никола?).

* * *

✠ Никола Христић се повампирео (вели „Самоуправа“). Ми знамо да вампир огрне покров, а чије је покровитељство Христић огрнуо?

* * *

✠ Нови министар финансије зове се Спасић. Не знам хоће л' му испасти за руком да спасе српске финансије.

* * *

✠ Кад је у Београду била г. 1868. омладинска скупштина и онда је био министар Никола Христић и сећаће се сваки, како је он забранио ђацима и професорима Стојану Новаковићу, Чеди Мijatовићу и др. да иду на скупштину. Ето сад их је и по други пут са скупштине отерао!

* * *

✠ „Српско коло“ вели за Николу Христића, да његови „пријатељи и познаници“ кажу, да је „усталац, отворен, поштује што је право, строго врши законе, пун је поштења и т. д.“ Кажу л' они то за њега за то, што суму „пријатељ“, или баш што га „познају“? (Јер то је велика разлика).

* * *

✠ „Дакле на Београдској скупштини прочита се указ, којим се именују председница за ту скупштину, а одмах за тим указ, којим се скуп-

— Ма ви'ш, Мито, рече онај одрпани, пусти ме напред, јер је риф мог мајстора дугачак, па ће ме доватити ма ди стојо.

— Е, а за то се кајиш мог мајстора увије око тела, рече босоноги, па кад ме оадре њиме, а мени искачу звезде пред очи, и боле ме на све стране.

— А шта ја да кажем, примети гологлави и стаде се грепсти по глави, мене довати мајстор својом мотком којом скида шешире чак и преко сокака, па да ви'ш ако ме још стигне оном гвозденом кваком.

— Марим ја за твоју главу, рече одрпани, мени је до моји леђа.

— А мени је опет до моји, дода босоноги.

И сва тројица се почеше поново трљати и ћушати.

— Шта се цавелате, семе вам дереије, викне један старији, покрупан човек и поче чупати ког је пре дохватио. Шта стојите ту?

— Та чекамо господина Глишића да изађе, одговори босоноги чешући се по глави, а никако да отвори врата.

— Ја стојим већ од шест сати у јутру, мумлао је одрпани, морам, кад ми је заповедио мајстор.

— А ви стојте, рече онај старији господин, али ја ћу ући први. Данас је фелиг вексла једна, дода у себи, а ја нећу да имам кубуре са Вигенфелдовицом.

— Да, ви сте дошли последњи, примети босоноги али скочи одмах за тим на страну јер је спазио да се рука оног старијег мало живље подигла.

— Шта! рече, још ћу пазити и на тебе! Али кад је приметио да не би оног никако стигао, застане и шклодне

штина распушта. — Молим, да л' се та скупштина састала у просторијама циркуса Сидолија? Кло-вни његови врло су комични?

Тиса дакле хоће заиста да поскида мађарске натписе, па да истагне табле без икаква натписа. Па јесу л' то онда те хрватске tabulae gasae? (Та Хрватска добива све неке празне листове!)

Последње „Видело“ доноси чланак под насловом „Са д тек раз ум е м о“. Хе, богме сад је доцкан; требали сте ви пре разумети. (Ал' чини ми се, да ви не разумете ни сад још.)

Кад књижара једна навосадска оглашује у новинама да ученицима даје 50%¹⁰ рабата на школским књигама, зашто онда одмах место 1. ф. не одреди књизи цену 50 новч., па не мора онда трошити толики новац на огласе у новинама?!

Бискупи Буцов, и не знам како се онај други зове, пали су у „religiöser Wahnsinn“. Кажу да нема лека!

Док су се они ваздан накањивали да склопе у Србији ново министарство, дотле је „жељезница“ одјурела, те с тога је и не изнесоше пред скупштину, и тако се ова без икаква рада развила.

Бравом. Врата су била закључана, а он погледи кроз кључаоницу, но ни ту се није помогао. Хајд, шетаћемо се мало, рече у себи и поче ходати горе-доле по ходнику.

Међу тим је онај, кога су та четворица тако жељно очекивала, мирно лежао у кревету и читао новине.

— Гурајте се, колико год хоћете, рече полугласно, ја се не мичем, а кад буде подне, ваљда ћете ићи на ручак и на батине.

После тих речи намести се боље у кревет и настави своје читање, као да му не прети никаква опасност са оне стране, где су била врата. На послетку, кад је већ прочитао цео лист, устане лагано и приступи вратима јер од неког доба није чуо ништа, сagne се и погледи кроз кључаоницу. Није спазио ништа што би било сумњиво.

— Ваљда су отишли, рече, а могли су још остати, јер ми не сметају ништа. Не сметају да, рече после мале почивке, могао бих бити већ на променади и тамо пити каву, а овако сам као у опсадном стању. На послетку са оном дечурлијом свршио бих на брзо, али сам чуо и браца-Јоца глас . . . јуху! та данас је вексла. . . До сто ђавола! Како ћу је само пролонгирати? Немам више од четир шестака у џепу. Хм, хм! Али ја не чујем никог, наста и свој разговор, ваљда су отишли. Да се брзо обучем и да онда очистим чувства.

После тих речи поче се брзо облачити. За пет минута био је готов, ма да је иначе том послу много времена посвећавао, јер је на тоалету много држао. Кад се дакле обукао приступи лагано вратима, откључа их и помоли пажљиво главу своју кроз њих.

§. Кажу да је поп М. Ђукић, радикалац, рекао по наименовању Христићевом: „терали смо лиса, па смо истерали курјака“. — Хајд' гледајте, па истерајте и курјака.

Бука. Колико недеља путује писмо од Новог Сада до Новог Сада.

Шука. Колико недеља?!

Бука. Па шта се ти томе чудаш? Ја видим у „Застави“ да нашњој извештај о раду главне скупштине „Матице српске“, која је била пре 5 недеља, па мислим ваљда се на пошти толико задржао.

Бука. А колико времена треба писму од Орловата до Новог Сада.

Шука. Па ја мислим да не треба николико, него још дође недељу дана пре него што је написано.

Бука. Какве су опет то заговетке?

Шука. Па ако си читао изјаву попа Цијука у „Т. народу“ о Радићу, онда ћеш видети, да је та изјава на недељу дана пре штампана, него што би могла из Орловата стићи.

Бука. Дакле ће се метнути у Хрватској грбови без икаква натписа. А кад ћемо ми добити наш грб, са четири оцила?

Шука. Добићемо оцило.

Аб.

— Дobar дан, господин Станко, зачу се у једаред глас који га наведе, да се у први мах повуче опет у собу; али све беше већ доцкан. Пред њим је стојао онај старији господин и смешкао се благо на њега.

— А-а-а, добар дан, браца-Јоцо, проговори једва, од куд ви?

— Та знате, ваљда, да је данас петнајсти, рече браца Јоца и погледи га онако преко ока.

— Данас? А ја сам мислио ја је тек десети. Па шта је онда?

— Та она вексла од Вигенфелдовице. . . .

— Гле! А ја заборавио. Па шта ћемо сад?

— Треба је или исплатити или пролонгирати. . . .

— Хм, хм! Али ја немам новаца.

— То је зло; а данас је дан.

Станко стисне усне, намести цвикер и поче гладити браду: слика суште неизвесности.

— Треба да ми дате барем пет форинти и нову векслу, поче опет онај старији па ћу вас чекати још два месеца.

— За векслу је лако, али како ћемо са пет форината, рече Станко и погледи замишљено у вид суседне куће.

— Па нек вам узајми домаћин.

— То не иде, нисам му платио квартир већ три месеца.

— Па како живите онда?

— Бог би ме знао, уздана Станко.

— А оно, ја нисам рђав човек, ја ћу вас причекати до сутра. Гледајте шта ћете!

— А, сутра се надам за цело.

— Добро. А од куд?

Страховити сан.

Један члан народа српског бојао се женидбе као ђаво крста. Кад год би се у друштву повео разговор о том предмету, свагда би запитао, да л' нема другог разговора, осим вечито о тој теми. А кад би когод њега баш запитао, зашто се не жени, одговорио би, да није рад ни себи пуницу ни својој жени свекрву да натовари на врат. Једне ноћи уснио је овај сан; али пустимо га да сам о њему говори: Био сам као позван у неке сватове. Ја радо идем у сватове, особито као пустосват, те тако сам се баш радовао, кад сам добио позивницу, и кад сам са осталим сватима ишао у цркву на венчање. У мени се будило неко сажалење према младожењи; он, слободан грађанин, на напушта своју драгу слободу, да се вргне у јарам, из под ког само смрт ослобађа. Наместе се дакле младенци, где треба да стоје, и свештеник, неки озбиљан и строг господин, запита младожењу, да л' има вољу да узме ту девицу за своју супругу. Младожења одговори, да има; ја сам слегао раменима. Сад се окрене свештеник и млади, и запита је да л' хоће да пође за тог момка. Кад, ал' деси се чудо. Млада одговори да неће. Сви се убезекну, а ја сам у себи још честитао младожењи, што је судба паметнија од њега.

„Онда ти волеш другог,“ викне свештеник.

Млада климну главом да је тако.

„Ти би онда пошла за оног!“ грмио је свештеник даље.

Млада климну опет главом, да је тако. Сви се узверисмо.

— Имам неки посао за књижару, па се надам предујма.
— Е, па добро, ја ћу сутра опет доћи.
— Немојте се трудити, доћи ћу већ ја к вама.
— Ништа, ништа. Ја и тако немам друга посла. Сутра дакле.

— Сутра за цело.

Браца-Јоца се рукује са Станком, погледи га мало сумњиво и онда оде лагано. Станко дахне душом, кад се нашао опет сам.

— Како ћу наћи само тих пет форината? мумлао је у себи. Ех, ваљда ћу доћи до њих. Али сад брзо, док није дошао још који.

Станко забрави врата, тури кључ у џеп и пође. Али кад је дошао до басемака, застане на мах: пред њим је сјео онај босоноги и пружио му је своју хартију на сусрет

— Шта ћеш ти опет, рече и намргоди се.

— Мајстор ме је послао с контом.

— Дођи други пут! сад немам времена, осече се Станко на босоног.

— Али ја не смем кући, поче онај опет.

— А ти иди на променаду, рече Станко и чисто се насмеши.

— Али . . . . .

— Севај док си читав!

И Станко замахне, али босоноги скочи и одбегне. Станко је чуо још где нешто говори, али се није више обзирао на њега, и пође даље. Кад је био доле еретне оног головог, такође са хартијом у руци.

„А ко је тај!“ запита свештеник.

Мртва тишина владала је у цркви, кад је пало то питање. Ја сам у себи већ жалио оног. Но у тај мах окрене се млада, поче свате редом гледати, и кад је спазила мене, покаже прстом да сам ја тај. Мени су ноге обамрле, морао сам се задржати за један сто, само да не паднем.

„Тај је дакле,“ говорио је свештеник, па онда се окрене мени: „А би л' ти узео ову девицу за жену?“ запита ме.

Мене је пробио ладан зној, нека гвоздена рука зграбиме за гркљан, ја нисам био у стању да одговорим, и само сам зверео овамо онамо, да л' ћу гдегод видити правога младожењу, да ме избави из тог ужасног положаја. Али њега нисам видио ни где.

„Шта ћу тиш, говори!“ грмио је свештеник.

Ја механички климнем главом, да хоћу, тако сам био без своје воље под притиском те страшне ситуације.

„А ти ходи амо!“ позове ме свештеник.

Ноге су ми клецале, кад сам му се приближио; али попа ме ухвати за раме и укипи ме до младе. Затворио сам очи, јер ми се све црnilо из пред њих, а неколико тренутака за тим био сам — ожењен човек. Да, ожењен, али и дешператан. Шта ћу сад? Лагано пођем за сватима, и — у једаред викнуше деца: кес, куме, кес, и ја се тргнем. У први мах нисам знао, где сам и шта сам, и тек по степено дошао сам к себи. Кад сам се са свим разабрао, убришем зној са чела, попијем чашу воде, насмешим се онако блажено и окренем се на другу страну. Али дуго нисам могао заспати, тако ме је узбудио тај страховити сан“.

— Молим, ево конта . . .

— Није него роткве, вуци се, јер ако те . . . . .
Гологлави није дочекао свршетак Станкових речи, већ се окрене и оде брзо.

— До сто ђавола! Нема човек мира, гунђао је Станко, ако ми још који дође, одаламићу га.

Још није добро ни изговорио, ни дошао под капију а на улици укаже се одрпани и пружи му цедуљу. Станко подигне палицу а одрпаног нестане.

— За данас ћу бити ваљда миран, насмеши се Станко, само сад којим ћу путем? Овде седи шустер а у овој улици браца-Јоца. Но, тај ме данас већ неће дирати. Хајдемо његовим сокаком.

Станко подигне главу, умести се боље у капут и пође сигурним корацима, као да на свету и нема шегрта и неисплаћених меница. Кад је дошао до ћошка, погледи мало на десно и на лево, и кад је видио, да је све мирно, савије на лево. Што год је дубље улазио у улицу, били су му кораци све лакши и лакши, а у лицу иначе прилично руменом, бивао је све блеђи и блеђи. Погледи мало на лево, у неке зелене шалукатре, и кад је тамо спазиио лепо, румено девојачко лице, једва је могао дићи руке, да се девојци јави. Ова се насмеши и захвали му се лепо на поздраву. Кад је Станко обихао прозоре и кућу, одахне малко, убрза своје ситне кораке и упути се у променаду, да доручкује, у једанаест сати.

(Наставиће се.)

На примедбу, да су га ипак укебали, насмеја се тај члан народа српског онако лукаво и попије чашу вина. Говорио није више ништа.

Н.

Ђира. Елем Анђелић је опет изабран за члана делегације.

Спира. Изабран?! — Анђелић изабран?! — А зар није на именован?

Ђира. Није. — Мађарска дијета не трпи наименовања. То је само наша привилегија.

Ђира. Даклем сирмака краља Алфонза извиждали у Паризу.

Спира. А шта је мени стало до Алфонза. Него ја велим: сретан је онај народ који још може да звижди.

Ђира. А зар има и таки народа који не могу ни да звижде.

Спира. Да богме да. Има народа којима се место уставних права дају дивље крушке и зелене оскоруше да једе, па то им тако стегне уста да не могу ни звижднути.

П у с л и ц е.

Ми против оне Мађарске речи Legmegengesztelhetetlenebbeknek“ немамо ништа во прецје. Али гледајући ту реч држимо, да је мађарски језик доста проширен, и да нема потребе, да се још већма проширује.

Тургењева су лепо саранили у Русији. Но он би за цело већма волео да је могао лепо живити у Русији.

Никола Кристић није могао затворити народну скупштину, док није имао ма каква привидна повода за то. Ја држим да је за то морао Абердар отворити уста и викнути: живио народ! што му иначе последњих година не иде од срца.

Но, сад ће се опет скинути они мађарски написи са порезни уреда у Хрватској. Добро би било ово великодушије телеграфирати на онај свет, да се обрадују и оне стотине кукавних људи, који су те написе главом платили.

Јавља се „Туреком Мароду“ да је Анђелић са своја два бискупа служио службу у Сегедину. — Сегедин је варош где је негда Срба доста било, а сад их можеш на прсте избројати. Његова Наименованост канда најрадије служи тамо, где Срби изумиру.

Мунија Кристић нада се да ће за три месеца радикалце умекшати. Богме, богме, три месеца то је лепа шака времена, — за то време може се много умекшателства догодити.

Политова најновија беседа.

Да пису све Мађарске новине својим најзеленијим једом одале достојну почаст најновијој беседи нашега Полита ми би му морали викнути: Евала! Али овако у њиховој је дн огласној (или боље рећи: једкогласној) похвали наша би се реч изгубила.

У Политовој беседи није било то главно, што ју је рекао њима у брк, већ што је рекао истину у брк; и то велику и праву истину у велики и заковрчен брк.

То је оно што боли. Али ко је томе крив? — Права истина не може бити крива. Мора дакле да је заковрчен брк крив.

Но сада манимо се тога питања: ко је крив. Доста тога, што се и наш глас чуо да је жив.

Ми смо већ и заборавили колико посланика Срба имамо на угарској дијети. Али кад би сваки бар трипут годишње оваку беседу на угарској дијети одмађарао то би имало врло добрих а могло би имати и малко незгодних последица.

Тиса би таки тргнуо натраг онај закон, по коме се већ у основним српским школама мора учити мађарски језик. То би било врло добро, јер би одговарало начелу равноправности и правилима педагогије.

Али Тиса би могао још даље ићи: т. ј. могао би издати строгу наредбу да ни један Србин не сме мађарски знати, а ко зна нека таки заборави. А то не би било добро. Јер ми признајемо да је Србину више пута потребан мађарски језик, ако ничега другог ради, а оно ради истине и ради брка, т. ј. да се господи Пештанској почесто онако поштено и патриотски одмађара, као што је то учинио др. Полит са најновијом беседом својом.

Млада Нина.

Наша млада госпођица Нина
Имала је тридесет година,
Ал' у друштву једном рекла свима
Да година двадесет пет има.
А сад чујем да године њене
На двадесет оће да прекрене.
Неће томе дуго време бити
А Нину ће у пелене вити.

У *Солбору* 25. IX.

Божа.

Пијаница

Пијаница хтеде једном
Од жене да с' креће,
Жена плаче — он је гледи
Ал' плакати неће.
„Не плачи ми, жено моја,
Немој сузе лити;
Ти бар знадеш, да ја воду
Неволем видити

У *Солбору* 25. IX.

Божа.

Чиме ће се заклети.

Министар Мумија у Београду опомад је свечано рекао, да он не зна ни зашто друго, него само за краља и хоће само њему да служи.

Ово министарство, које нема ни партије ни боје, радо је бар да има какво име. Да се не би морало назвати „министарство хомбуршко“, хтело би да га зовемо „министарством династичним.“

А хоће ли им краљ потпуно веровати.

Добро би било да му се зајуну.

Али чиме да се зајуне Никола Кристић?

Чиме год хоће, велим ја као лојалан оданик краљу Милану, — нека се зајуне чиме год хоће, само нека се не зајуне споменом и гробом пок. кнеза Михаила.

Калимегданџија.

Стање здравља у Србији.

Српске финансије пате од тролетнице (Виделовачке сре.)

Виделовци пате од падавице.

Народна скупштина пати од затвора.

Апсане пате од пунокрвија и загуша.

Слобода пати од зуба (керећи и сејменећи).

Спротиња пати од трбуха.

Уставност пати од главе.

Актери (спољашње политике) пате од улога (рђавих).

Абердар пати од тесногрудја (мидерског).

Цео народ пати од наступа (крстићевог капларства.)

Из свега овог види се, да ту не могу помоћи ни страна купатила ни Бисмаркове каплице, већ да ту треба радикална, или бар либерална лека.

Једној цури.

Кунем ти се црном ноћи
Пуном страве и милина;
Кунем ти се оном моћи
Која дрма са висина;
И тако ми твог белила
Што ти с прста лице дичи;
И тако ми твог језика,
Што је бржи него ичи;
И тако ми моје браде,
И сестрице твоје младе.
Кунем ти се својом метом
Коју желим да остварим;
Кунем ти се целим светом,
Да — за тебе — ништ' не марим.

Гига.

Из школе.

Учитељ. Драга децо, сутра донесите сви новац за „Голуба“ (лист).

Ђак. Молим господине. Мени је мати казала да се сутра пости.

Два указа.

Може бити да коме то жалосно изгледа и чисто као неки несмисао, кад се на скупштини прочита један указ, који одређује председнике за скупштину, а одмах затим други указ, који скупштину закључује. Али мени то не изгледа жалосно, него смешно, и чисто ми долази то тако исто, као кад би се и овакви укази издали:

Један указ одређује да се има порез строгим путем истерати и наименују се егзекутори, који ће то учинити, а одмах за тим прочита се други указ, којим се наређује, да нико нема никакве порције плаћати.

Или:

Један указ наређује, да се све има оружати и дићи против Турчина, сваки има спреман бити да погине за отаџбину, а одмах после тога прочита се други указ, у ком влада каже: Останите ви само код куће, свршићемо ми то и без тебе, народе

„Зар то нису смешне ствари?”

Смешне, али нису чудне.

Та чудо би текем било,

Да од бабе аиђо будне!“

И тако не треба се жалостити, него се треба смејати.

„Ха ха ха ха!“

Је л' тако Абердаре?

Аб*).

*) Да би се избегло свако неспоразумљење изјављујемо да се овде под „Аб“ не разумева г. Абердар, макар што се чланак са „хахахаха“ завршује. Уреди.

Разлика.

Питали Циганина: каква је разлика између његове егедe и његовога малог сина.

— Е кад ме питаш, господине, праву ћу да ти кажем. Моја егеда плаче, кад се нада да ће ту што добити. А моје дериште плаче, кад гу зна, да неће ништа добити. То ти је та разлика.

Ђачка досетка.

Неки ђак, који је већ све начине и лажи опробао да од родитеља својих новаца искамчи, али од неког доба боја му се није примала, седе па напише овако писмо:

Драги родитељи! Ја сам после дужег боловања синоћ умро. Сав новац што сам имао потрошио сам на лекове. За то пошљите таки 50 фр. за погребне трошкове. Ваш покојни син Н. Н.

Нови Самсон.

Стари протоколита Н. дође у механу на чашу пива. Собол је донео у артији замотано парче сира.

Увечеру је било пуно црвића, — али то госп. протокוליшту није ништа жепирало, он поједе у медени кус сир, заједно са четом црва. Кад је вечеру довршио, обрису браду и са јуначким поносом рече друштву.

— Јелте, браћо, да сам ја прави Самсон? Савладао сам толике стотине противника.

— И то баш Самсоновим оружјем (магарећом вилицом) — рече неко из друштва весело подмигујући.

Шегртска досетка.

Кад сам ја шегрт био, (приповеда стари чизмар Мита), онда је са свим друкче време било, него што је сад. Сад не могу ни чему да се досетим, а онда ни враг није могао са мном изићи на крај.

Једаред замолим ја мога мајстора да ме ослободи за калфу. „Како ћу да те ослободим“ одговори ми мајстор „кад ти још ниси печен у нашем занату.“ Ја се мислим, мислим, па онда исустим: А можете ли ви, мајсторе, направити пар ципела за пет минута? — Мајстор се насмеја и рече да он то не може. — Ето видите ја то могу. Ја ћу вам кад год хоћете за пет минута направити пар ципела. „Е, јес' чуо, ако ти то урадиш, таки ћу те ослободити, и још ћу ти поклонити 3 фр.“

Знао сам да је мајстор човек од речи, зато сам био пун радости. Узмем бичкију у руку, скинем са полице пар старих чизама и док длан о длан одсечем им саре, па их тако пружим мајстору: Ево, изволите пар ципела, — а цео посао није трајао ни пет минута.

Други дан сам постао калфом и имао у шпагу 3 фр.

Велико блато.

Један ђак, родом из Руме путовао је некуд пешке. Дође у село Путинце баш кад је киша падала и велико блато било. На путу сретете неког дебелог Путинчана па му рече;

— Уф, стриче, у овом вашем блату могло би се удавити и теле.

— Да богме, — прихвати Путинчанин, — тако теле, као што си ти. Али у вашем Румском блату могао би се удавити и во.

— Да богме, — одгори ђак, — још већи во него што сте ви.

Врло практично.

А. Моја кћи наваљује да је дам учити какву музику. Мораћу јој по вољи учинити. Само још не знам, да ли да се одлучим за гласовир, или за вијолину.

Б. Ја би ти саветовао да се одлучиш за вијолину.

А. А као за што?

Б. Кад ти стане ждронцати и фаличним акорди-ма мозак пробијати, вијолину увек можеш лако кроз прозор избацити, а са гласовиром то већ не иде тако лако.

Стармалов

најновији указ.

Небојте се драги претплатници, овај указ нема намере, као други неки укази, да вас

распусти, да се разиђете, него напротив да вас сакупи.

Наша напредњачка влада државе Стармалије умољава вас овим, да напред претплату послати изволите, а ми смо већ с Бонтуом уговор начинили, да вам „Стармали“ што брже и уредније на жељезници аустријске, мађарске и српске „Унионе банке“ сваком у кућу долази.

Ми ћемо се старати, да наши штовани читаоци што чешће и што више од срца цитирају Абердарове стихове: „Ха ха ха ха!“, који су већ класичним¹ постали, јер се често као такви навађају (и у озбиљним књигама).

За министра финансије нећемо Чеду, али не желимо ни креду. За то нека сваки пошље на време претплату, па нам онда не треба ни Чеда ни креда!

Овим указом допуштамо и свима оним поштованим Србима, који до сада нису били у нашем претплатничком колу, да и они могу од сада слободно у то коло ступити и имаће са свим једнака права као и досадањи наши претплатници.

Претплатна је цена на четврт године 1 фор. А једна форинта, то је као ни једна! Уверени смо, да нам многи неће веровати, да је „Стармали“ тако јефтин, и ми се и сами чудимо, од куд можемо тако јефтино да га дајемо, требало би бар двапут толико да кошта, јер су трошкови велики, али пошто ми наше штоване читаоце сматрамо за нашу милу децу, а деца обично плаћају половину, то смо се тога одредили тако малу цену, да нам се већ и врапци смеју, а чисто чујемо и са Абердарових усана: „Ха ха ха!“

У осталом за претплатнике наше у Србији, који су сад у великом трошку због грађења жељезнице по бонтучедином методу, учинили смо још једну олакшицу: Кома је од њих 1 фор. много (јер у Србији се тешко до форинтаче долази), томе спуштамо цену на 2¹/₂ динара тромесечно.

И тако, драги претплатници, ми сад немамо шта више да кажемо и радимо, сад изволите ви говорити и радити, само гледајте да не принудите наше министарство, да изиђе са другим указом, који као што из искуства београдског знате, распустила људе и обуставља радњу.

Администрација „Стармалог“.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Почетком октобра наступа време, када ваља обновити претплату на овај лист свакоме оном поштованом претплатнику нашем, коме претплата концем септембра истиче. С тога их учтиво умољавамо да пожуре обнову своје претплате, е да би се свака сметња у експедицији листа отклонила.

Кад смо покренули овај лист, намера нам је била

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

да се оснује орган за српске интересе у Хрватској и Славонији. Како су данашње политичке прилике у овој земљи поремећене и помућене, како се две струје — бечка и будимпештанска — о првенство отимљу, а како поред тога хрватске странке напрема српском питању положај свој не мењају: — то је по нашем мишљењу излишно доказивати, да је у таким приликама потребан и нуждан орган, који ће стајати на бранику народа нашег и његових интереса. Српски народ у троједници, ако ће да важи као политички фактор и да као таки неку улогу игра, мора имати своје гласило, у ком ће верно одсјајивати назори и тежње самога народа.

Према пробуђеној свести нашег народа и према горепоменутој потреби могло се очекивати, да ће отзив српске публике на оваки лист толики бити, да му опстанак и напредак осигуран буде. И данас после непријатног искуства у том погледу, нећемо сјај свести српске облаком суморног скептицизма нашег да помрачујемо. Има више узрока слабом отзиву српске публике на књижевна подухва, слабом читању и слабој вољи за читање. Ми их овде набрајати неможемо, само примећујемо, да познаваоцу наших народних прилика немогу бити тајна. До народа и вренијих чланова у народу, до публике саме стоји, колико ће она сама себи савладати и омогућити опстанак независне дневне књижевности своје.

Мислимо, да нам нетреба овде ни спомињати, да је „Српски Глас“ независан орган и као такав упућен једино на потпору читалачке публике. Ми ћемо и на даље истрајати и по дужности својој и нећемо престати надати се, да ће зрак пробуђене свести српске одагнати сумор и бригу са чеда за опстанак овог листа.

„Српски Глас“ излази редовно: четвртком и недељом на целом табаку.

Цена је за Аустро-угарску: на целу годину 8 фор. — на по године 4 фор. — на четврт године 2 фор.

За Србију: на годину 20 динара — на пола године 10 динара — на четврт 5 динара.

У Руми 18. септембра 1883

Уредништво „Српског Гласа.“

ДЕЛА

ЂУРЕ ЈАКШИЋА

С десетом књигом, која је ових дана из штампе изашла, довршено је потпуно издање Јакшићевих списа. У I и II су књизи песме лирске и епске: у III—VII су приповетке; у VIII—X драме. У VII књизи је и биографија песника са сликом. Свих десет књига износе око 140 ситно штампаних табака.

У књижевности српској, после збирке Бранкових песама, ово је прво потпуно издање песничких дела. Али је у овом издању готово једна трећина са свим нова, досле нигде не штампана; а једна трећина је прибрана из растурених и са свим ретких часописа. Па кад се ка овоме још дода, да се у књижевности српској Јакшићу још није нашло заменика, и да у поезији Јакшићевој има хране, забаве и утехе за свако доба и за све прилике, у којима живимо — онда би још само желети било, да свака имућнија српска кућа има овај драгоцен низ песничког бисера.

Једна књига стоји динар и по, а свих десет петнаест динара. Да би се олакшала набавка и сиромашнијима, а особито ђацима, продужена је претплата: те ко пошаље новце за шест књига, или за шест комплета, добија седму књигу или седми комплет на поклон. Због неједнаке досадање распродаје могу се добити засебно само књиге IV — X, а I, II и III само тако, ако се узму све од I до X.

Наручбине нека се шаљу *књижарници Велимира Валожика у Београду.*

Чист приход од овога издања иде у фонд за издржавање сиромашне породице Јакшићеве

доноси у своме осамнајстом броју за 1883. ове чланке: 1. Лавља породица, (песма са сликом). 2. Вића и звезде, успомена из бербе. 3. После сна, од Ђ. Стојковића. 4. Зечија смрт, (песма са сликом). 5. Како је постало Врбско језеро код Целовца, (словеначка народна приповетка), превео Бранивој. 6. Није се утопио, (песма са сликом) од Чика Јове. 7. Курјак, гвоздене главе, народна приповетка. Прибележио Теша. 8. Јунак из Индије, (песма са сликом) од Ђ. С. 9. Дуга, од Теше. 10. Даштања. 11. Решење даштања.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, IX. Porcellangasse Nr 56. — „Невен“ чика Јовин лист, излази двапут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. За Србију и Црну гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и шиље се на адресу: Штампариие А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.

ОГЛАСИ.

НА ПОВОЉНО ЗНАЊЕ

поштованој публици у месту и на страни учтиво јављам, да сам своју главну нову радњу Спецераја, Материјала, колонијала, артије и разне боје трговину сместио у своју сопствену кућу, одмах до краљ. окр. суда на главној пијаци број 39. у Новом Саду.

Према томе најтоплије препоручујем моје добро снабдевано стовариште сваковрне најфиније робе, која је свагда фришка и најбоље каквоће, нарочито шећер, кава, пиринач, рум, теј, свеће, зејтин, више сорти сира, разна вина, сремске шљивовице и све остало што спада у ову врсту трговине.

За време мојега двадесетогодишњег непрекиднога рада свагда сам се старао да своје поштоване муштерије потпуно задовољим, како у погледу ваљаности робе, тако и најумерније цене. Сада пак у својој сопственој кући биће ми једина и стална брига, да цењено поверење својих старих муштерија одржим и на даље сачувам, а нових придобијем. Према томе моје поштоване старе и нове муштерије могу уверени бити да ће сваки њихов налог најтачније и најуредније под мојим личним надзором обављен бити.

А досадању моју радњу у старом локалу задржавам и даље као филијал.

Најзад умољавам за многобројне посете и препоручем се са особитим поштовањем

ЉУБ. СТЕФАНОВИЋ,

КОД „ТРИ ГЛАВЕ ШЕЋЕРА.“

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ ШАЛЕ.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — годишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10. — 5. — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Porcelangasse 56.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Зле прилике.

Тешко је рећи, још теже не
рећи што данас човек мора
да мисли.

Народ рек'о шта га тишти,
Рек'о мирно, рек'о часно;
Шта не може више грпет'
Рекао је гласно, јасно.
Народ рек'о, па је чек'о —
А како се одговара?

Тековина крвава му
Гурнула се под каплара.
Е, ко мисли да се тиме
Престо снажи, круна крепи,
Тај се мор'о окупати
У Виделу свију слени.

Нов се раздор тамо сеје
Где се могло лепо мирит';
Где је свести било места
Ту се поче првос ширит'.
Ево жучи место хлеба!
Ево крви место вина!
А томе се слатко смеје
Мефистофел из Берлина.
Ал ко мисли да се тиме
Престо храни, круна чврсти,
Грану мира његовога
Туђа коза већем брсти.

Устав деру, — а што не би!
Артија се дерат' даје.
Ој ђаволе, благо теби,
Имаш масне залогaje.
Змагли се са висине,
А по магли јуре звери, —

Зар је устав вам' на одмет?

Кад је тако, — е па дери!
Ал ко мисли да се тиме
Престо држи, круна јача,
Савет ће му остат' сраман
И под девет покривача.

Јесте л' стегли српска грла,
Да с' не чују мушке речи?
„Јесмо, — сад ће ено неки
Да пред пушком везан клечи.“
Кога вежу клечат' мора;
Пуцај сило на свог сина!
Пробудићеш одзив гора
И громове са висина.
Ал ко мисли да се тиме — —
Стан', ја видим коби љуте,
Које носе друге зборе,
Пред којима песме ђуте.

Шетња по Новом Саду.

CLXIII.

Ако је веровати календарима (што је обично ричан посао), то се имамо скорим надати новој години 1884. По њима изгледа, да ће нам она доћи за једно два месеца дана и донети доброј деци светог Саву; добрим дужницима Сретеније са „шнајдером“; српским народним учитељима 40 мученика; уредницима часне вериге; регрутима неумитне врачеве (т. ј. неумитне докторе); разбојницима воздвиженије; онима што прокопавају туђе куће св. Проконија; девојкама Цвети; нежењенима велику или малу госпођу; одпадницима народне странке Преображење; мамурнима Успеније; пијанцима Туцинданит. д.

Но нови календари не приповедају нам само то, кад ће бити снега, кад ли ће падати цигани и кад ће се кола заглибити на новосадској пијаци, него они нам доносе и ту радосну вест, да ће идуће године бити „владајућа планета“ — сунце. Крајње би време било, да и сунце дође једном до своје владе, јер су мрак и помрчина већ и сувише овладали тако, да их и у сваком буцаку можеш и без свеће наћи. Почињући од манастирских подрума, па све до српске државне вертхајмове касе, и онда од мађарске научености, па све у накрет до Старчевићевих „Писама о Славосербима“ — све је то мрак окупирао и ако скоро не дђе сунце на владу, као што нам нови календари имају доброту да обећавају, то ћемо у овој густој помрчини лако запети ногом за какву рапаву равноправност, или ћемо у мраку упасти у какав дубок дефицит, или ће нас прегазити Бонтутова жељезница или ћемо нагазити на сугреб наших високих великодостојника, или ће нас напослетку појести помрчина.

Ја немам узрока неверовати календарима, јер сам се из сопственог искуства уверио, да они увек погоде у напред, да ће после кише и кад се разиђу облаци синути сунце, да ће други дан после великог петка доћи ускрс, да ће бабе на божић ићи на јутрење и да ће снег бити бео а не црн као што је некад стојало у „Недељном листу“. Али ипак има нешто, што ме буни у томе пророковању, да ће г. 1884. бити „владајућа планета“ — сунце. Ја сам у школи учио, да је сунце стално небесно тело, а оне друге звезде, што воде коло по васелени, да се зову планете, од куда је пак сад наједанпут сунце постало владајућом „планетом“, то сам бог зна и наше календарције!

Него мени се чини, да ће идуће године сасвим

друга планета владати. Ја држим, да ће владати планета жена. (Она није стална као сунце него је баш права планета и да видите како уме да планета, кад јој је шта неправдо!). Ова планета ступа у небесни (а кадкад и у бесни) знак шкорпије. Влада жена почеће 1. јануара, па ће трајати до 31. децембра. Планету су ову изнашли астрономи још у најстарије доба, али она то обично не признаје, и увек доказује да је млађа, него за какву је рачунице држе. Астрономи и песници уздижу је до неба, али она спада у оне звезде, које могу и да падну. Зраци њени не обасјавају увек само једног човека, него се, као код других звезда, често на више њих распростиру. Планета ова — као и остале планете — највећма се светли ноћу, на баловима и беседама, а дању се слабо истиче и нема човек од ње никакве хасне. Жена је таква планета, која се ретко појављује у затвореним местима, као у кујни, раденичкој соби и т. д., него више под ведрим небом, н. пр. на променади и у илицама. Калуђери, као љубитељи природе и небесних створења, често посматрају ову планету, диве јој се и уздишу мислећи на „живн будуштаго вјека“. По вечитом календару значи ова планета рат (у кући) и глад због сиротиње, коју она наноси, а то с тога, што је та звезда репата, особито на баловима и на променади. Под владом ове планете бива рђава година, нема берићета, али се ипак јако троши свила, злато и торте.

Људи су за владања ове планете погружени но кад и кадикад изиђу из флегме и планета онда сева (испред њих). Иначе ће година за време ове планете бити пуна грмљавине и туче, но друштва за осигуравање не примају понуде против оних зала, што их ова планета људима наноси.

ПОДЛИСТАК.

Под прозором.

Хумореска Милана Савића.

(Свршетак.)

IV.

У стражмештеровој „хелији“ имао је Станко и сувише времена, да премисља о својој „галантној овацији“. Проклињао је и онај часак, кад му је та пала и на помет. Пред духовним очима његовим слила му се невина намера његова са неочекиваним и са свим противним тумачењем исте у једно, и не даде му ни мирна часка. Уз то му је још и чело бридило а и лакат штрецао, а то га је опомињало свагда на врло прозаичну садашњост, кад год би му се мисли занеле у поетичну прошлост, и њу са лепом будућношћу у хармоничан склад доведе. Таквом се исходу за цело није надао. Шта су према садашњој „блокади“ биле догађајне шегртске опсаде!? Шта ли браца Јоцине интерпелације према испитивању полицијског чиновника!? Шећерлема према пелену. Шира према сирћету. И ако се у мислима и пустио у недогледне море ма и најближе будућности, одмах му се обзор њен сузио, и он се видио ни више ни мање, него баш — с оне стране браве . . . . .

Али то не може бити . . . . не, не, та он је невин, па ма говорио Мраковић да га је видио и с длетима и руци, опет је он невин . . . . .

У то уће сенатор Мишић у собу, и мораде се и нехотице насмешити, видећи кукавог Станка, како дешператно седи на једном крају стражмештеровог „одра“. И Станко се мораде насмејати, и тако се неко време разлегало смејање тамо, где би човек мислио, да ће бити горких уздицаја и очајна проклињања.

— Па шта ћемо сад? запитала напослетку Мишић.

— А шта ја знам, одговори Станко. Ево, ова је соба оно „вјерују“ а ја сам оличен „Пилат“; ни једно не знамо како смо дошли до тога, да будемо заједно.

— Та ваљда ипак знате, примети Мишић.

— Дочуо сам тек у капетанији, рече Станко.

— Но, но, рече Мишић, не мислим ни ја, да сте и мислили учинити оно, што вам Мраковић подмеће, али . . . .

— Ех, насвирана ствар! дода Станко и слегне раменима.

У том се зачује у авлији разговарање из међу полицијског чиновника и Мраковића. Онај, имајући у тим стварима прилично праксе, гледао је да ублажи разјареног Мраковића и да га наговори да одустане од намере своје; али

WWW.UNILIB За то нека се сваки чува; па ће га и бог чувати!

Аб.

У ШТИПЦИ.

§ У „Застави“ читамо, да је барон Филиповић једини „озбиљни кандидат“ за хрватског бана — А да које су шаљиви кандидати? Молимо да нам се јави, можда ће нама требати за сарадника.

□ Уапшене радикалне прваке послали су у Ћуприју под преки суд. Наравно, штогод је преко Ћуприје, то је преко.

☛ Код Београда су копајући наишли на два стара (римска) гроба. Богме је то опасно, кад се стари гробови отварају. Ал' хајд' само нек се не отварају нови.

☞ У Београду курзирају неки лажни новци. Да не датирају ти од господина Бонтува?

☞ Па што траже толико тог Пашића, кад има у Србији доста паша и пашића!

☛ Неки новосадски трговци Немци дочекују врло грубијански наше Српкиње, што купе добровољне прилоге за српску „Добротворну задругу.“ Па то они чине њима (Српкињама) у корист, јер тиме их одвраћају од узалудног хода по вароши, те дерања ципела и хаљина, јер кад их подеру коме горе него баш тим трговцима, Немцима, јер они онда морају нове да им из својих дућана дају!

☛ Није истина да наши трговци Немци груби-

Мраковић није се дао, што но кажу, ни осолити. У то ступи и Мишић међ њих.

— Немате право, господин Мраковићу, поче одмах да говори, ја, који врло добро познајем господина Станка, уверен сам скроз да му није ни на памет пало да вас покраде . . . .

— Од куд ви то можете тврдити, упаде му Мраковић жестоко у реч, кад сам ја чуо како је обијао шалукатре, и да није дошла патрола, ушао би тај и у собу, и мог новца не би више било.

— Али, господине, рече Мишић, немојте терати мак на ковац, особито кад сте можда и сами уверени, да га је са свим друго нешто навело, да цуња око вашег прозора.

— Не знам ја ни за што друго, одговори Мраковић јогунасто

— Ви знате, али нећете да признате, рече Мишић. У осталом господине, то би од вас врло безобзирно било, да ради неке неоправдане сумње сатарите целу будућност тог младог човека.

— Не марим . . . . поче Мраковић.

— Није то баш ни тако, прихвати сад чиновник.

— А за што је хтео да ми уђе у собу? запита Мраковић.

јански дочекују српске госпође, кад дођу да што купе (н. пр. добровољне прилоге; ја баш знам да они њих врло учтиво примају, кад оне дођу да што купе (н. пр. хаљину, ципеле, пантљике и т. д.).

☛ Недавно је изишла нека нова дебела књига. Не питање је с каквим **образом** она излази пред свет?

☛ Просветни „Школски лист“ доноси о највећој добротворци српској, која је народној просвети 700.000 фор. поклонила 3 словом три врстена пред последњој страни (док о другима, који ви близу толико не оставише читаве чланке доноси). Дакле за сваких 233.000 фор. и 33¹/₂ новч. једну врсту из петита! (Чивутски „Pester Journal“ је донео о истој добротворци српској преко 10 врта а немачки лист „Drau“ по ступца). **Аб.**

Бука А за што Николу Христића зову капларским министром?

Шука. Па он је доиста био аустријски каплар, још кад су оно шибе владале.

Бука. Па за то му даклем спомињу опозиционари тако често те шибе.

Шука. Да, све му вичу: Шибе! Шибе!

Бука. Знаш ли ти прави узрок, зашто је пок. Даничић оставио своје старо презиме „Поповић“.

Шука. Нагађа се свакојако.

— Та ви то врло добро знате, за што, рече Мишић. Млад човек, друштво весело и тако даље.

— Видићемо на суду, рече Мраковић одсудно.

— А не бојите се јавности баш никако? запита га Мишић.

— Ја — не, рече Мраковић.

— Добро, примети Мишић, ви тврдите оно што никако није истина, немојте се онда изненадити, ако и он нешто устврди, што опет није истина.

Мраковић га погледи преко ока, за тим погледи на земљу и стаде премишљати.

Мишић погледи чиновника а овај се насмешио.

Па добро, рече Мраковић после подуже почивке, ја — одустајем, али нек ме моли за опроштење, ваљда зна за што.

— То је и право, рече чиновник.

Међу тим је Станко у оној соби седио, што но кажу, на копривама. Кад кад, кад су га коприве мало озбиљније жегле, устане и пружи врат да види кроз прозор како се развија дебата тамо у авлији. Кад је видио, да се Мраковић мало замислио, и да се Мишић и чиновник значајно и задовољно гледе, а њему одлане нешто, и чисто се смешкао, кад му је у собу ступио чиновник да му саопшти ствар и да

Бука. Ал сад се баш зна: Није хтео да носи једно презиме са попом канонером.

Бука. Шта раде доктори кад код болесника нађу да је у ватри.

Шука. Најпре га отворе. . .

Бука. (Упада у реч). Па то онда у Србији на-трашке раде.

Шука. А како то?

Бука. Тамо чим виде да букне ватра, а они затварају. . .

Бука. Даклем у Србији влада устав?

Шука. А зар не знаш да је опсадно стање, да је уклоњена слобода штампе и да су забрањени јавни зборови?

Бука. Па баш за то и велим, да је уведен у стјав т. ј. све су слободе — устављене.

Аб.

Из автономног граничарског доба.

У неком селу, сад баш не могу да се сетим у којем, кнезовоа је човек из старе капларске лесковачке школе (да то није који од данашњих београдских министара? Уред), па по том био је и врло строг јер само он знао је ред у општини уздржавати, те је због тога од поштени општинара почитован, а од његове предпостављене власти и уважен бивао. А пошто сваки човек некој слабости подлежи, тако је и наш кнез имао једну позамашну погрешку, а то је што је почешће знао се добро наквасити, па кад кад и у време самог службовања; а да шта ће? Мора бригу растеривати, голема је то одговорност, целу општину на врату имати, и за све он сам одговарати.

Ваља приметити, да је тај кнез био огромне величине и херкулове снаге, а што је реткост код

га одведе у капетанију. У радости својој заборавио је и на чело и на лакат.

Кад је дошао у капетанију било му је лице опет румено као обично, и он се баца у некакву елегантну позу, да замоли Мраковића за опроштење. О крађи да боме да није било више разговора. Лепим синтактичним реченицама, и бираним српским речима изрекао је Станко своју молбу — што се мало убрађен нашао око Мраковићевог прозора, и обрече му, да то више никад неће чинити.

Мраковић га је слушао, и на послетку му је опростио. За време тог „трогачелног позорја“ брисао је Мишић ревносно свој нос а чиновник је опет једнако забадао перо у мастило а нос у хартију, по свој прилици за то, што су се обојица можда сетили на трагичну и „срцепарајућу“ смрт заљубљених младенаца: Ромеа и Јулије.

Сад се цела та афера ставила у протокол. Чиновника је при писању често хватала трзавица а Мишић је мало загушљивим гласом говорио завршну реч. Станко је био озбиљан као обично, а Мраковић се већ и тако ретко смешио. Он је био и први, који је оставио капетанију и великим се корацима упутио кроз авлију.

велики људи, и напрасите нарави, пак су га се богме сви и плашили, јер он се није сваки пут на закон отвртао, него где је нужно било, судио је онако по Милошевом начину.

Једном исти кнез закаже седницу школског већа, у ком је он председник, а учитељ неки млад лакомислен човек — перовођа.

На дан седнице заборави се наш кнез, те се по обичају најпре добро накваси, и онда оде у седницу, где су по новој моди сами кожушари чланови седели и на председника чекали.

Учитељ је спремио протокол, и предмет, о ком ће се већати, већ у исти и спровео; кад је кнез у седницу ступио, опазе сви да је исти у абнормалном стању, и уздржаваху се од сваке дискусије, замоливши најпосле кнеза да ову седницу одгоди — што исти муцајући и одобри, и наложи перовођи, да због прешни послова седницу одгађа и да се записник закључи.

Перовођа ил из пакости, ил лакомислености (последње ће прије бити) стави у записник следећи пасус:

„Пошто је председник данас мало дубље у бокал завирео, то се ова седница одгађа — закључено и подписано“ —

За тим пружи протокол кнезу да подпише — овај седне и подпише, а остали исполажу крстове пак се одма и разиђу.

То би на том може бити и остало, јер учитељ ни за живу главу не би смео тај протокол коме показати ал шта ћеш, судбина јарац. По кратком времену после тога, дође неки виши чиновник да уред прегледа, па између осталог затражи и записник школског већа, да види шта се и на том пољу дела.

Кад је наишао на тај записник, јако се изненадио, ал ко паметан старешина није хтео пред присутним кнеза, кога је иначе уважавао, изобличити, него покрије руком подпис кнезов, и призове га ближе: Началниче, јесте ли ви били у последњој седници школског већа присутни? Јесам. — Па изволте овај за-

Ни Станко није осећао никакве платонске наклоности према варошкој кући. Захвали се Мишићу и чиновнику, што су тако вешто и савесно до разређења довели то најновије питање, и ситним, брзим корацима изађе у авлију.

Но шта је имао да види: браца-Јоца стајао је ту и разрогаченим очима гледао је у њега.

— А шта је то? викне.

— Није ништа, насмеја се Станко.

— А моја вексла?

— Маните ме с векслом, кад је време да се иде на пиво.

— Знаш, знаш, али моја вексла?

— Кажте Вигенфелдовици, да јој шаљем пољубац, али само кроз ваздух. Кад сам се само искобељао из ове беде, не бојим се ничега више.

Браца Јоца се смешкао и вртио главом.

— Хајд, да није иначе добра срца, натрунио бих му . . . рече и пође лагано за Станком, који је међу тим узео праву дијагоналу, и по њој се упутио у Тошину пивницу.

www.учак прочитати, — кнез прочита и наравно сав ко опарен поцрвени а старешина узме перо и све оне редке измрчи, а њега тихо укори, да унапред пази на себе, а он ће већ знати, шта ће даље са учитељем чинити.

Кнез једва дочека да старешини му оде, пак одма пошаље свог сержана по учитеља; овај не знајући шта је, весело као млад човек ступи у писарну кнежеву — овај како га спази, претварајући се, мирно га запита: Јестел ви био у последњој седници школског већа? Јесам! Јестел ви писао записник (овако говоре у новије доба неки српски кнезови и биљажници у дољој граници, да се омиле неким новим апостолима граматике). Па шта сте писали? учитељ се тек сада досети свом јаду, и сав пребледи. — Приђите амо и читајте, — рече у намери да га се дочепа; ал уча место ближе, а он све ватрашке до врата — а кнез кад види, ђипи па к њему. Стан, деране да те научим писати. Јест ал уча дочепа врата пак сугреб на сокак, а кнез изпадне напоље и повиче: „Натраг, врати се!“ — ал уча што игда може бега, пак пројуривши свој стан осврћући се виче идем ја котару, нећу ја више овде учитељевати“ — Тако је и било, за кратко време добије учитељ друго место јер се јако у бригу дао, да му се млађана леђа не опријатеље са кнежевим трсковцем —

Жмурно.

Зна боље од мене цитати!!!

Нека скитница наиђе једанпут кроз шуму и тамо на сред пута наиђе мртвога попа. Одма досјети се скине његову читу (камилавку) узме му књиге и крене се у једно богато село. Кад дође у село изда се, за попа, ма да сам није знао читати. Сељаци, ко људи прости не знају читати, али ипак могли су примјетити да овај при свршавању светих тајна све којешта говори; па се договоре и туже га владици. Владике су тада у Босни били Грци па и овај, коме су сељаци попа тужили био такође Грк. Попа на позив владичин дође к њему, ће су се и сељаци већ били искупили. Сад владика запита попа: папа море! ко тебе поставила на та село кад не знас ниста? Поп ладнокрвно одговори: Има три године како сам ја ту; покојни ме Дионисије ту намјестио. — Топро море, али ти не знас цитати! Ове људу тузе те. — Ко то каже — ко се још смије усудити да рекне да ја неznam читати, та ево видиш каква ми је књига од силног читања. Извади књигу и заиста књига бијаше сва масна. Не верујем тебе, оким да си осведоцим — оким да овди цитас евангелију. Па добро ја ћу читати рече поп, и отвори књигу, (баш псалтир) пак почне еванђеље овако: Ја појдох по путу и најдох капу поповску, ујсткох ју на главу што поп те поп — па одох у богату село а у будаласте људе и стекох стотина дуката, пола мени пола теби свети оцо владико! Видите проклети били, ви га тувите, а тај зна бољи од мени цитати. Идите куци па га и дале слушајти, то добро поп. Сељаци слегну раменима и оду. —

Варјача.

Ђира. Нисам још чуо твоје мишљење о новонаименованој улози генерала Филиповића.

Спира. Није ме нико ни питао.

Ђира. Па ево ја те питам.

Спира. Њему је канда намењено да буде полак комисар, а полак, бан. Е сад само треба да се тај мулатски задатак крсти правим, одговарајућим именом, т. ј. комис-бан, па онда ето ти одговора на твоје питање.

Ђира. А шта велиш о љубведостојности Петрињскога суда.

Спира. Овај — — знаш — — та како да ти кажем — — ја би као — —

Ђира. А што си ушепртљио, Спира; та то иначе није твој обичај.

Спира. Знаш шта, Ђиро, питај ти прво „Позор“ и друге хрватске листове, питај јавно мњење браће Хрвата, шта оно мисли о љубведостојности Петрињскога суда; па ако ти они повољно не одговоре, онда ћу ти морати ја одговорити.

П у с л и ц е.

У жалосној игри која се у Србији започела најжалосније је то, што се зна и ко је ауктор и ко је публика и ко је суфлер и ко су глумци, — само се не зна, колико ће акта имати.

Ако дође до пушкарања заробљених вођа опозиције, народ ће рећи: О, та нисмо ми знали на што ће вама пушке, да смо знали ми би вам их таки дали! (Тако мисли она врана, која је Христићу мозак попила.)

Да је устанак утишан и умирен, то још које како могу веровати. Али да ће Београдска господа мирно спавати, у томе питању бићемо још дуго неверне Томе.

Народ је у Србији оно, без чега се не може бити. А Христић је реко: ја не могу бити без ванредног стања, преких судова и тамничарских слобода, — ево вам дакле без чега не могу бити.

Новинарски Пилати већ су почели били да перу руке. Да богме: „Расни јего“ не мора се штампати, то се може и другим начином дошпанути.

Шта скоро будућност телеграфира виновницима овога покора у Србији, то не знамо, — али одговор је плаћен.

Даклем Тиса је лепо насадио нашу Наименованост у Сегедину. Може му бити. Он га је посадио он га може и насадити (а може му богме и досадити.)

По калајевом извештају у Босни ће скоро тећи мед и млеко. (То је сувише бело и сувише слатко — речено, а да би човек могао веровати.)

Цео српски свет благосиља нашу покојну добротворку Марију Трандафилку, само „Турски Марод“ вели о њеном тестаменту да то „није поштено“ (То се Туре не боји бога, јер га не верује, а не боји се ни батина, јер их још није искусио.)

Мати. Ди си ти, бога ти, девојко за толико?
Кћи. (Виче из друге собе). Ево ме, мамице, ту сам у другој соби.

Мати. А зар се не бојиш у мраку?

Кћи. Не бојим се. Ту је и господин лајтнант.

А. Ви сте се наумили женити. Тако и треба. Даклем имам за вас красну прилику. Бићете срећни с њоме.

Б. А како се зове?

А. Марта.

Б. Нећу.

А. А зашто.

Б. То ми је име здраво слично на карта.

Жена. Море Васо, ти си мени обећао, кад се венчамо да нећеш више пушити.

Муж. Јесте, драга жено, то сам ти обећао онда кад сам био свој господар.

Жена. Па ето ипак пушиш.

Муж. Да богме. Сад сам увидео да нисам више сам свој господар; даклем не могу ни испунити обећану реч.

Несмотреност.

У Србију с' ових дана

— Тако може да се чита —

Донесене на лађама

Многа бурад динамита.

Баш је луда нова влада!

Мора ређи ко то сматра, —

Та динамит не носи се

У близину где је ватра.

Истиснуто простом из чела.

Морска је болест: повраћање. Кажу да је то врло мучно и незгодно. Но мени се чини, да је за поморске путнике још много горе — неповраћање (својој кући и породици).

Свет се овај дели на реалисте и идеалисте. Међу њи је подељено и све варање чега на свету довољно има. Реалисте варају друге, идеалисте варају себе.

Ко рано рани тај се не каје, — јер има времена до ручка и по двапут да фруштукује.

Двобоји на пиштоље поучавају нас, да нису она дела најпромишљенија при којима се најтачније мере и одмеравају кораци.

Над и непад мора бити да негде заједно станују. Живот нас упућује наду, а на томе путу сретамо се са смрћу, која долази из непада.

Кога уједе бесно псето, не мора свако побеснити. Ту нам је концесију природа морала учинити, знајући да има доста бесни људи, које није бесно псето ујело.

Спомен из ђачког живота.

Кад сам био ђаком

У времена сјајна,

Био сам „на косту“

Код господар-Клајна.

Мимогред речено:

Кост је био сув;

А господар Клајн је

Страшно био глув.

Једанпут седимо

Сви за вечером,

А на пољу грми, сева,

П' онда пуче гром.

Гром је страшно пук'о,

Чуо га је и Клајн,

Погледа на врата,

Па викну: „Херајн.“

Палчић.

Средство против пијанства.

У новинама се оглашује неко ново „средство против пијанства“.

Тако би ваљало изнаћи лек и од других порока и невоља.

На пример :

- „Еликсир против картања“.
- „Микстура против плаћања порције“.
- „Тинктура против министарског беснила“.
- „Есенција против калуђерске хегемоније“.
- „Маријаделске капљице против солгабировског фокоша“.
- „Пулхерин за црне душе“.
- „Бонбоне за магарећи кашаљ и укузе.“

Аб.

Из једне старе књиге.

„Више пута људи постану несретни, пренесретни, — а да дођу до те несреће потроше више новца него што би га требало, па да човек буде сретан и задовољан. Како је јефтино и лако владати се људски и поштено, — а како скупо плаћамо наше страсти и пороке.“

У брзини.

Један господин који се журно на бесједу спремаше, у итњи хтједе да се намирше — но како је био сумрак, у соби, а свијећа још не бијаше упаљена то он у мјесто боцу са парфимом — дохвати боцу са мастилом, брзо наспе на руку и намаже своје хаљине, за тим навуче рукавице и оде. Кад је дошао у салу и упустио се да игра, испрља дами сву хаљину, и тек онда сјети се шта је учинио. —

Варјача.

Сви свети.

Служио Шокац код Турчина. Једнога дана неће Шокац да ради. „Море бре, а што ти не радиш?“ запита га газда. „Не радим данас, господару, данас су наши „сви свети“, те данас све свеце слави-мо.“ — „Добро, џанум!“ одговори Турчин. Кад после неког времена опет слуга неће да ради. „А што ти не идеш да радиш?“ запита Турчин. „Данас имамо светог Имру“ одговори Шокац. „Шта, зар опет светац! А зар ти мени ниси ономад казао да су онај дан били сви свети? Па где ја онда свети Имра заостао?“

Лекарска утеха.

Лекар Ф. у Банату дође болеснику, који је имао неке ране на нози, а био врло плашљив, па запита лекара да ли је то опасно. „То је још све добро, рече Ф., али ако добијете „бронт“, онда ће тек бити наопако!“

Срећа.

Пред божић се трудила мала Милева да навезе оцу пар папуча. „Ох, боже, ала је то трудан посао!“

уздисала је она. „Моја другарица Зорка много је сретнија од мене. Благо њој!“ — „А како то?“ запита је мати, „Тако, јер њезин отац има само једну ногу!“

Добар знак.

Лекар. Но, како је вашој госпи, еда ли јој је пре подне било боље? — Муж. Хвала богу, боље јој је : данас је попила шољу кафе, па онда вурила за мном шољу да ме удари.

У крчми.

Гост. Ху, какво вам је то вино! Код „белог вола“ је много боље.

Келнер. А спајају л' тамо воду у вино?

Гост. Боже сачувај!

Келнер. Но, онда верујем да је боље.

Нове књиге.

Одобрен и препоручен од високог Срп. Нар. школског савета. Мађарски буквар са додатим Мађарско-Српским речником. Први део по С. Вак-о К. Фривирт-у, Ј. Грубер-у, А. Пош-у. Прерадио за српске нар. школе и то а П. и Ш, разр. осн. шк. Четврто издање. Стеван Коњовић, срп. нар. учитељ. Својина и издаше књижаре Миливоја Каракашевића. У Сомбору 1884, Цена 24 новчића.

Српска књижара Браће М. Поповића у Новоме Саду, доставила нам је на приказ следећа најновија издања своја: Црногорски јунаци Народна певанија у седам песама. Цена је 15 новч.

Слава црногорска. Српске народне песме о јунацима црногорским и бојевима Црногораца с Турци. Цена је 15 нов. Љутица Богдан у српским народним песмама. Цена 15. новч.

Kraljević Marko. Narodna pevanija u 8 pesama. Cena je 15 novč.

доноси у своме двадесетом броју за 1883. ове чланке: 1. Патње првих Хришћана, чланак са насловном сликом. 2. Лисица и јарац, од —ар Ар—. 3. Смилка и Љубинко, приповетка од Озрена. 4. Горделиви ибрик. (Шала. — која може неке и поучити,) са 4 слике. 5. Пази шта чиниш. (Од К. Вирцбаха.) од Чика Јове. 6. Тургењев, (са сликом). 7. Анка и живина, (песма са сликом). 8. Разнолије. 9. Даштања. 10. Чика Јовина пошта.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, IX. Porsee-

langasse Nr 56. — „Невен“ чика Јовин лист, излази двапут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. За Србију и Црну гору и остале крајеве 10 динара или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и шиље се на адресу: Штампариие А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.

НОВ ЛИСТ:

НАШЕ ГОРЕ ЛИСТ.

Недељни лист за просветне и привредне цели.

Излази сваке недеље на читавом табаку. — Цена је листу на целу годину 4 фор. на пола године 2 фор., на четврт године 1 фор. — За огласе плаћа се 5 новч. од ретка из петитних слова и осим тога за сваки пут по 30 новч. жиговине — Предплату ваља слати издаваоцу и одговорном уреднику

Николи М. Косановићу,
у Панчево.

СЛОВИНАЦ

ЛИСТ ЗА ПОУКУ И ЗАБАВУ,

излази 1. 11. и 21 сваког месеца а цена му је у Дубровнику за целу годину 4 фор. изван Дубровника по свој царевини 5 фор. Преко границе у злату: свуда по Европи 15 франака: по осталим странама света 20 франака. Одговорни уредник Вјекослав Претнер. Властништво и издавање Штампариие Драгутина Претнера, у Дубровнику.

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР

за 1884.

ЈОШ СЕ МОЖЕ ДОБИТИ
У ШТАМПАРИЈИ А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМЕ САДУ.

I-во ц. к. овер. дунавско-паробродно-друштво.

Ред ШЛОВИДБЕ.

пошт. лађа
од 16.
до даље

почињући
Октобра
наредбе.

У ЗЕМУН: недељом, понедељником, средом, четвртком и петком у 1 сат после подне.

У ОРШАВУ: недељом и средом 1 сат после п.
У ТИТЕЛ: недељом и средом 1 сат после подне.
У БУДИМ-ПЕШТУ: недељом, уторником, средом, петком и субатом 1¼ после подне.

ОТПРАВНИШТВО.

ОГЛАСИ.

НА ПОВОЉНО ЗНАЊЕ

поштованој публици у месту и на страни учтиво јављам, да сам своју главну нову радњу у Спецераја, Материјала, колонијала, артије и разне боје трговину смеистио у своју сопствену кућу, одмах до краљ. окр. суда на главној пијаци број 39. у Новом Саду.

Према томе најтоплије препоручујем моје добро снабдевено стовариште сваковрсне најфиније робе, која је свагда фришка и најбоље каквоће, нарочито шећер, кава, пиринач, рум, теј, свеће, зејтин, више сорти сира, разна вина, сремске шљивовице и све остало што спада у ову врсту трговине.

За време мојега двадесетогодишњег непрекиднога рада свагда сам се старао да своје поштоване муштерије потпуно задовољим, како у погледу ваљаности робе, тако и најумерније цене. Сада пак у својој сопственој кући биће ми једина и стална брига, да цењено поверење својих старих муштерија одржим и на даље сачувам, а нових придобијем. Према томе моје поштоване старе и нове муштерије могу уверени бити да ће сваки њихов нало најтачније и најуредније под мојим личним надзором обављен бити.

А досадању моју радњу у старом локалу задржавам и даље као филијал.

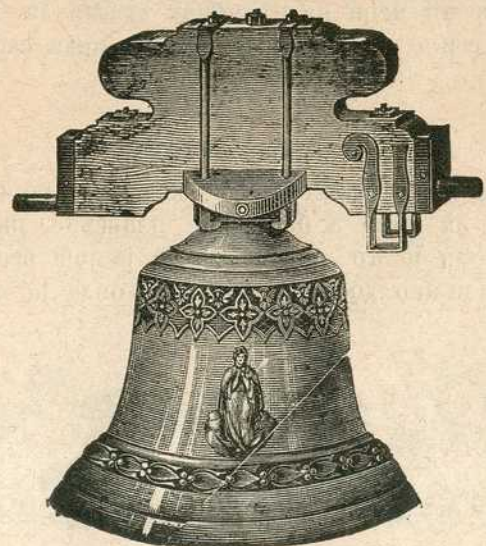
Најзад умољавам за многобројне посете и препоручујем се са особитим поштовањем

ЉУБ. СТЕФАНОВИЋ,

3—3

КОД „ТРИ ГЛАВЕ ШЕЋЕРА“.

ЗВОНА

по најновјој и старој системи, са гвозденим и дрвеним крунама,

хармонијски уређена, а од најфинијег метала са најчистијом изравом

израђује ливница 9—12

БОРБА БОТЕ СИНОВА У ВРШЦУ